

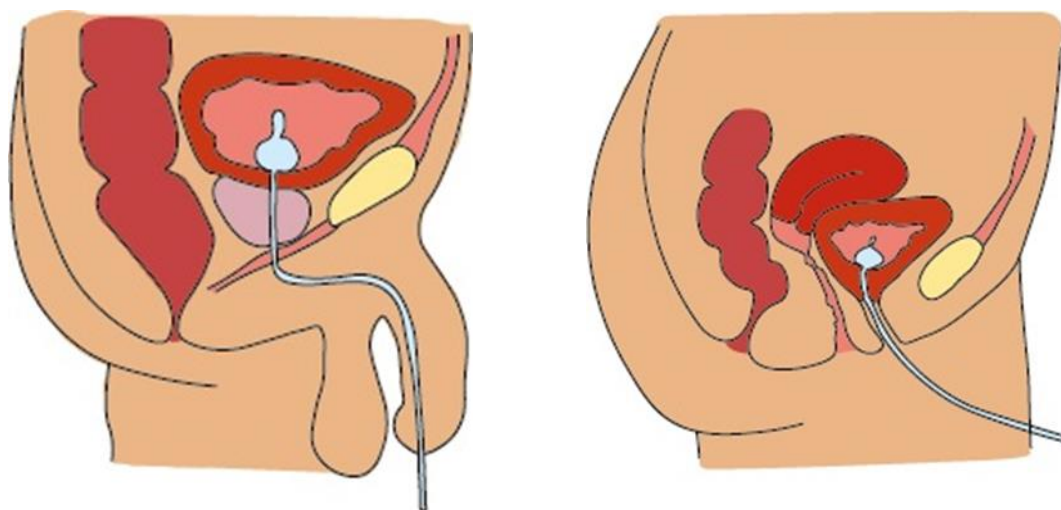
Naar huis met een blaaskatheter

Urologie

U heeft zojuist een blaaskatheter gekregen om de urine te laten weglopen. De arts of verpleegkundige heeft u uitgelegd waarom u een blaaskatheter nodig heeft. Na het inbrengen van de katheter kunt u weer naar huis. In deze folder krijgt u informatie over de blaaskatheter, de verzorging van de katheter, hoe u met de katheter om moet gaan en hoe u complicaties kunt voorkomen. Heeft u na het lezen van de folder nog vragen, dan kunt u deze stellen aan de arts of verpleegkundige.

Een blaaskatheter

Een arts of verpleegkundige brengt de blaaskatheter in. Een blaaskatheter is een soepele holle slang. De katheter blijft zitten in de blaas doordat er een ballonnetje wordt opgeblazen in de blaas. Deze ballon voorkomt dat de katheter uit de blaas valt. Via de katheter kan de urine aflopen uit de blaas. U kunt dus niet meer normaal plassen als u een katheter heeft.

Er zijn twee mogelijkheden voor het opvangen van de urine.

- De urine kan continu in een been- of bedzak aflopen (de katheter staat dan 'open').
- De katheter kan ook nog 'afgestopt' worden. Dan blijft de urine in de blaas totdat u aandrang krijgt en dan opent u het katheterventiel ('stopje') zodat de urine weg kan lopen (zie folder 'Katheterventiel').

Uw arts heeft met u besproken welke methode in uw geval gewenst is.

Verzorging

Was dagelijks de huid rondom het plasgaatje met lauw water zonder zeep of andere verzorgingsproducten. Mannen dienen onder de voorhuid te wassen om de katheter zoveel mogelijk bacterievrij te houden. Let op dat de voorhuid daarna weer teruggetrokken wordt.

Urineopvangzakken

Algemeen

Een urineopvangzak is bedoeld om urine in op te vangen. De opvangzak is gemakkelijk aan te sluiten op een katheter. Er zijn twee soorten opvangzakken:

- Dagzak (beenzak)
- Nachtzak

Overdag draagt u een **dagzak**: dit is een kleine zak waar een halve liter urine in kan. De dagzak draagt u op uw boven- of onderbeen, afhankelijk van de soort, en kunt u bevestigen met speciaal bevestigingsmateriaal. Als de beenzak vol zit met urine, kunt u het kraantje aan de onderkant openzetten en de urine in het toilet laten lopen.

Vergeet niet het kraantje dicht te zetten nadat u de opvangzak heeft leeggemaakt.

's Nachts gebruikt u een **nachtzak**: dit is een grotere zak met een langere slang waar twee liter urine in kan. Deze nachtzak kunt u doorkoppelen aan de dagzak. De nachtzak moet altijd lager hangen dan uw blaas, anders loopt de urine niet af. U kunt de nachtzak met een bedhaak aan de rand van het bed hangen. Kan dit niet bij uw bed? Dan kunt u bijvoorbeeld een stoel naast het bed zetten en het zakje daar aan hangen.

Voorbereiding voor het aansluiten van de opvangzak

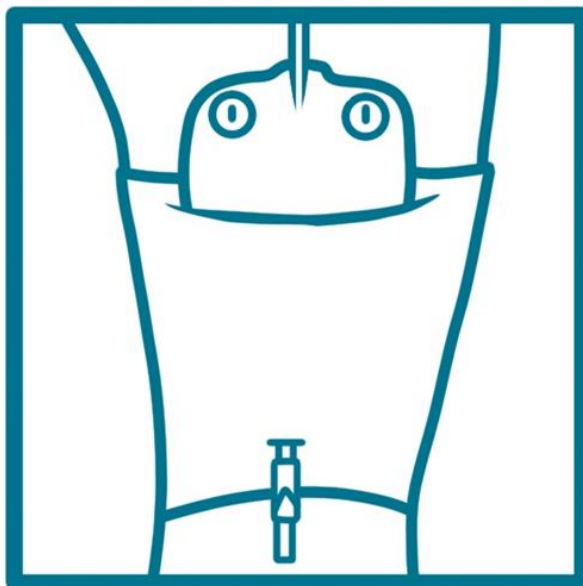
- Was uw handen goed met water en zeep.
- Controleer of het kraantje van de opvangzak gesloten is.
- Verwijder het beschermdopje van het aansluitstuk.
- Let op dat de slang van de opvangzak niet knikt.

Aanbrengen dagzak

1. Maak de dagzak vast aan de katheter. Let op: eerst het beschermdopje van het aansluitstuk afhalen. Zie afbeelding.

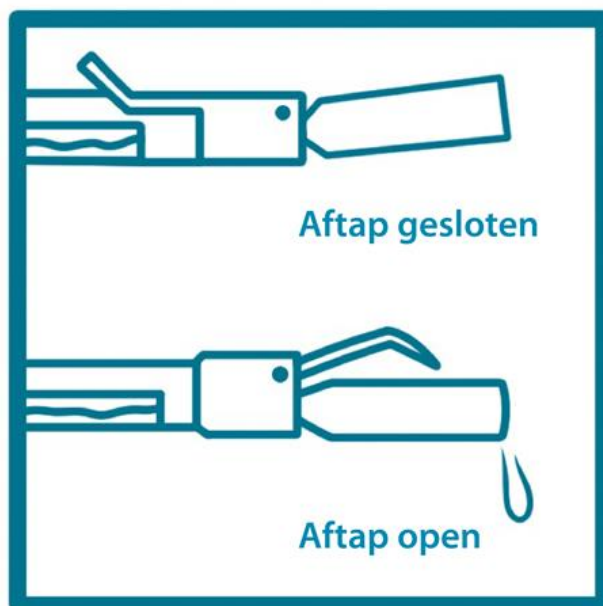

2. Maak de dagzak vast aan uw been met speciaal bevestigingsmateriaal. De dagzak moet lager dan de blaas hangen. Zie afbeelding.

Het legen van de dagzak

Leeg de dagzak regelmatig. Doe dit door de dagzak boven het toilet te houden en het kraantje te openen. Nadien de aftap afdrogen en het kraantje weer sluiten. Zie afbeelding.

Doorkoppelen nachtzak aan dagzak

De nachtzak kan worden gekoppeld aan de dagzak. Het doorkoppelen van de opvangzak is handig voor in de nacht en hierdoor is de kans op urineweginfecties kleiner.

Doorkoppelen voor de nacht:

- Hang de nachtzak aan het bedhaakje.
- Haal het beschermdopje van het aansluitstuk.
- Maak het aansluitstuk van de nachtzak vast aan de dagzak.
- Zet het kraantje van de dagzak open.
- Zorg dat het kraantje van de nachtzak gesloten is.

De volgende ochtend:

- Sluit het kraantje van de dagzak.
- Open het kraantje van de nachtzak boven het toilet.
- Koppel de nachtzak los.
- Spoel de nachtzak door met water (eventueel met een beetje azijn).
- Doe vervolgens het beschermdopje weer op het aansluitstuk.
- Wikkel de nachtzak daarna in een schone handdoek en bewaar deze op een droge plaats.

Verschonen van de opvangzakken

- Alleen als u 's nachts een nachtzak doorkoppelt aan de dagzak, kunt u veilig meerdere dagen dezelfde opvangzakken gebruiken.
- De opvangzak is 5-7 dagen te gebruiken.
- Gebruik een vaste dag voor het verschonen van de opvangzakken.

Douchen met een opvangzak

Met een opvangzak kunt u gewoon douchen. Bescherm de opvangzak tijdens het douchen door er een plastic zak omheen te doen.

Seksualiteit

Zowel mannen als vrouwen met een katheter kunnen gemeenschap hebben. Vrouwen kunnen de katheter op de buik vastplakken. Mannen kunnen de katheter vastmaken op de penis en een condoom omdoen.

Mogelijke problemen

Tijdens het dragen van een blaaskatheter kunt u last krijgen van:

- Lichte blaasirritatie (het gevoel dat u moet plassen).
- Urinelekkage langs de katheter. Dit kan veroorzaakt worden door een knik in de katheter of door blaaskrampen.
- Irritatie van de plasbuis door het heen en weer schuiven van de katheter in de plasbuis. Hierdoor kan afscheiding rondom de katheter ontstaan.

Loopt er geen urine meer in de opvangzak? Controleer dan het volgende:

- Zit er misschien een knik in de slang?
- Hangt de opvangzak wel onder het niveau van de blaas?
- Heeft u voldoende gedronken (minimaal 1,5 liter, dit zijn tien glazen per dag)? Heeft u een vochtbeperking, dan geldt dit niet voor u!
- Zorg ervoor dat uw ontlasting regelmatig komt en niet te hard is.

Heeft u deze eventuele problemen opgelost, maar loopt de urine nog steeds niet? Dan is het verstandig om contact op te nemen met uw huisarts, de polikliniek urologie of, buiten kantooruren, met de dokterswacht. Neem bij de volgende problemen **nog dezelfde dag** contact op met de polikliniek urologie, uw huisarts of, buiten kantooruren, met de dokterswacht:

- Bij blijvende pijn.
- Bij verhoging/koorts hoger dan 38,5 graden.
- Als er bloedsporen in de urine zitten die niet verdwijnen na veel drinken.
- Als uw urine troebel is en/of vies ruikt en dit niet verdwijnt na veel drinken.
- Als u een branderig gevoel heeft en dit niet verdwijnt na veel drinken.
- Bij blijvende urinelekkage langs de katheter.
- Wanneer de katheter eruit is gevallen.

Met een katheter heeft u een verhoogde kans op een urineweginfectie. Standaard controleren van de urine heeft geen zin, omdat er altijd bacteriën in de urine zitten. Voorkom onnodig gebruik van antibiotica. Behandeling met antibiotica heeft alleen zin bij klachten (koorts, pijn, algehele malaise, vieze/ruikende urine). Als u het niet vertrouwt, overleg dan met uw huisarts.

Verwisselen van de katheter

De katheter moet ongeveer iedere zes tot tien weken verwisseld worden. Dit hangt af van de soort katheter. De huisarts doet dit zelf of laat dit door de thuiszorg doen. In enkele gevallen gebeurt het wisselen van de katheter in het ziekenhuis. U maakt hiervoor zelf een afspraak via uw huisarts.

Bestellen materiaal

Als de katheter is geplaatst, krijgt u een startpakket mee. Hierin zitten een aantal beenzakken en nachtzakken. Het recept en de machtiging voor de medische speciaalzaak wordt voor u geregeld. Thuis kunt u, zo nodig, zelf een vervolgbestelling doen. In het startpakket vindt u hierover schriftelijke uitleg. Ook geeft de verpleegkundige u en uw familie nog verdere uitleg.

Bereikbaarheid

Neem bij problemen contact met uw huisarts, de polikliniek urologie of, buiten kantooruren, met de dokterswacht. Heeft u vragen, dan kunt u van maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 16.30 uur contact opnemen met de polikliniek urologie.

Afbeeldingen: MCL

www.mcl.nl

Polikliniek urologie
MCL
MCL Harlingen

058 – 286 61 50
0517 – 499 858